

H5C - Løbning af polte

Polteløbninger bidrager med i 20-25 % af faringerne og har dermed en stor betydning for den gennemsnitlige kuldstørrelse.

1. Optimal løbestrategi

- Polten løbes i 2. brunst, og minimum 30 uger gammel
- Polte skal flushes 7-14 dage før forventet løbning med 3,5 FE/polt/dag
- Der skal være ro omkring løbning/inseminering
- Polte skal insemineres to gange dagligt så længe de viser stårefleks
- Tilstræb at insemineringstidspunktet ligger inden kl. 9 og efter kl. 15
- Brunsten konstateres med rideprøven
- Under inseminering skal der være trynekontakt med ornen
- Kateret placeres korrekt ved at dreje det en halv omgang, mens der presses med let hånd fremad, således kateret "skrues" fast i børhalsen.

Orne foran poltestier så der er mulighed for trynekontakt.

Løbning af polte i 2. brunst, frem for 1. brunst, øger antal totalfødte grise med 1,4 i første kuld

2. Håndtering af "problemdyr"

- De ydre brunsttegn bliver svagere, jo ældre poltene bliver. Derfor skal opmærksomheden øges (daglig brunstkontrol)
- Polte, som ikke har vist brunsttegn ved 32 ugers alderen, udsættes for nye stimuli, såsom to dage på lav foderstyrke (1,5 FEs/dag), derefter sammenblanding af nye stifæller og intensiveret ornekontakt
- Hvis polten viser udvendige brunsttegn men ikke stårefleks, prøves den overfor forskellige orner. Prøv også at stimulere polten i en sti for sig selv, hvor den er fri for stifæller
- Placer de polte, som skal løbes et sted i staldsystemet, hvor det er let at holde opsyn med dem
- Hvis mere end 5 % af poltene ikke kommer i brunst før en alder på 10 måneder, anbefales USK på reproduktionsorganerne

3. Fælder i løbestrategi

- Hvis alderen ikke kendes, risikerer poltene at blive løbet for unge
 - Svingende antal polte i brunst giver svingende holdstørrelse i farestalden
 - Poltene opnår ornekontakt, mens der insemineres søer, uden der er personale nok til at løbe dem, mens de viser stående brunst
 - Mangelfuld ornekontakt
 - Kuldstørrelsen forringes, hvis der ikke flushes
 - Registreres dato for forbrunsten i stedet for første brunst, vil der gå op til 28 dage før 2. stående brunst
-

Kommentarer til H5C - Løbning af polte

1. **Polten insemineres** i 2. brunst, da det øger kuld størrelsen med 1,4 totalfødt gris/kuld. Polten skal dog stadig være mellem 30 og 38 uger ved første løbning. Der er ingen nedgang i kuld størrelsen ved at inseminere i 3. brunst. Poltene skal veje cirka 130-140 kg ved første løbning. Målet bør være 95 % insemineret mellem 7,5 og 9 måneder.

Hvis polten er mere end 9 måneder når første brunst opdages, skal den insemineres med det samme. Vær opmærksom på SPF indsigelsesregler for brunstmangel for indkøbte polte.

Flushing øger antallet af løsnede æg. Polte som er fodret restriktiv skal have øget foderstyrken til 3,5 FE/so/dag 7-14 dage inden forventet inseminering. Flushing giver en positiv energibalance op til inseminering og dermed den bedste start for dyrets reproduktion.

Husk at sætte gyltene ned i foderstyrke igen til 2,4 FE/gylt/dag. Tynde gylte sættes først op i foderstyrke 4 uger efter løbning, da høj foderstyrke kan nedsætte kuld størrelsen.

Ro omkring inseminering kan lettest opnås ved at sætte poltene i bokse. Herved opnås mulighed for at tildele høj foderstyrke til det enkelte dyr og det vil være mindre stressende at være i en boks end i en sti med andre på vej ind eller ud af brunst med dertil hørende opspring. Det er ikke lovligt at opstalde polte i boks hvis stalden er etableret efter 01.01.2014.

Brug orne til at fremkalde brunsten. Ornekontakt og introduktion af anden orne letter brunstkontrollen og kan hjælpe med at opnå stårefleks. Ornekontakten øger oxytocin-udskillelsen.

Inseminer med 12 timers interval, da poltens brunst er kortere end søernes og forbrunsten typisk er længere kender vi ikke helt tidspunktet for ægløsning. Polten insemineres med 12 timers interval således der ligger en insemination så tæt på ægløsningen som muligt.

Ved at have 24 timer mellem insemineringerne vil der være flere polte som kun bliver insemineret en gang.

Polte som ikke viser brunst. Store polte bliver store søer. Deres vedligeholdelsesfoder vil være forholdsvist stort resten af soen liv. Så vidt der er polte til rådighed, bør polte ældre end 10 måneder slagtes.

2. Jo ældre poltene bliver, jo sværere bliver det at erkende brunsten med ydre brunsttegn. Her er ornekontakt med skiftende orner vigtig, for at gøre brunstkontrollen nem. Ved at ændre væsentlig i poltens miljø, kan brunsten enten forstærkes eller startes. USK er et redskab til at klarlægge fysiologiske problemer hos poltene. Det kan rekvireres gennem dyrlægen.